

Комбінований вплив робочого напруження, втоми та добових ритмів на ефективність розумової діяльності операторів

На основі многократного психофізіологічного тестування 73 операторів блочних щитів управління Чорнобильської АЕС (1270 сеансів) виявлено, що ефективність переробки інформаційного потока выражено знижується в течію нічної смени, в то ж час на протязі утренньої та вечірньої смен подіряється практично на постійному рівні. Це обумовлено, з однієї сторони, особливостями суточних ритмів окремих професійно значимих показників ефективності діяльності (в нічне часописи скінності функції діяльності ухудшуються при відсутності улучшення інших, в то ж час як в денне часописи отмічаються різнонаправлені зміни окремих функцій), з іншої сторони - більшою чутливістю організму до робочого напруження та розвитку утомлення в нічне часописи суток. Значительна вираженість проявлення естественных суточних ритмів в динаміці професійно важливих показників умственої діяльності операторів пов'язана з підвищеним впливом неблагоприятних факторів на функціональне становище працюючих. Виявлено більша чутливість до утомлення показників швидкості переробки інформації, чим якості, та більша чутливість до тривало подіряєму рівню нервно-емоціонального робочого напруження якості умственої діяльності, чим швидкості.

Вступ

Коливання активності психофізіологічних функцій людини, що реєструються за умов виробництва, формуються під впливом факторів виробничої діяльності (робоча напруга, втома) добових біоритмів та інших факторів [11-14, 17]. У різних показниках спільній вплив цих факторів проявляється неоднаково [14-17]. Мета нашої роботи - з'ясувати особливості спільногого впливу робочої напруги, втоми та добових біоритмів на ряд показників ефективності розумової діяльності операторів за умов змінної праці.

Методика

Обстежували операторів електростанції, праця яких пред'являє високі вимоги до психофізіологічних можливостей людини [5, 7, 13]. Професійно важливою їх функцією є здатність до швидкої та якісної переробки інформації, у тому числі - за умов дефіциту часу. Основна частина інформації візуального характеру, що й зумовило вибір дозо-

ваного потоку зорової інформації як тестової моделі діяльності операторів.

За відеотерміналом ЕОМ оператору послідовно ставили завдання знайти пропущений елемент з 10 відомих і вказати його натисканням відповідної кнопки клавіатури. Завдання пред'являлися в режимі дефіциту часу зі зворотним зв'язком від правильності вирішення по-переднього [6-11]: у випадку правильної відповіді експозиція кожного наступного завдання зменшувалася на 10 % від попереднього, у випадку помилки або пропускання завдання - збільшувалася на 10 %. Тестування проводили кілька разів за зміну на робочому місці оператора за допомогою комп'ютерної системи моніторингу поточної надійності операторів [6]. Тривалість одного сеансу тестування - 5,5 хв. Автоматично реєструвався час і якість виконання кожного завдання, вираховували додаткові показники ефективності діяльності. Протягом аналізували такі показники: кількість правильно вирішених (ПВ) завдань за один сеанс тестування; кількість завдань (КЗ), що були пред'явлені до вирішення; кількість неправильно вирішених (КНВ) завдань; КНВ відносно кількості завдань, що не були пропущені (КНВВ %); середній час вирішення завдань (ЧВЗ М), його варіабельність (ЧВЗ С), асиметрія (ЧВЗ А) та ексцес (ЧВЗ С); середній час експозиції завдань (ЧЕЗ М); його варіабельність (ЧЕЗ С), асиметрія (ЧЕЗ А) та ексцес (ЧЕЗ Е), середній резервний час між вирішенням завдань (РЧВ М) та його варіабельність (РЧВ С).

За описаною методикою протестували 73 оператори двох блоків Чорнобильської АЕС (практично здорові чоловіки віком 26-55 років), що працювали в три зміни (0-8, 8-16, 16-24 години), у тому числі - 30 операторів блоку, що працював у нормальному експлуатаційному режимі, і 43 оператори блоку, що не виробляв енергії, де основним завданням персоналу є нагляд за станом зупиненого процесу. Загальний обсяг спостережень склав 1270 сеансів людино-тестувань, у тому числі 518 - на працюючому блокі та 752 - на непрацюючому. Коливання кожного з 14 показників ефективності діяльності аналізували з використанням стандартних статистичних методів за груповими даними.

Результати та їх обговорення

Основними показниками розумової діяльності операторів були: КПВ - продуктивність праці - деякий інтегральний показник ефективності праці, ЧВЗ М - показник швидкості діяльності, КНВВ % - якісний показник діяльності. Їх динаміка представлена на рисунку. Динаміка показників ефективності розумової діяльності операторів на працюючому блокі відображає результат протистояння організму природним добовим впливам під тиском соціальної (професійної) вимоги забезпечення однаково високої розумової працездатності в різні періоди доби та зміни (робоче напруження) за умов високої особистої відповідальності за нормальний перебіг технологічного процесу та результативність праці (нервово-емоційне напруження), в той час як динаміка

наміка тих самих показників відбуває добові біоритми, хоча ючи на збереження певних і динаміку показників впливає блоці через підвищене робоче

На працюючому блокі у нас виявлено достовірне ($P < 0,05$) якості переробки тестової інформації до погіршення часу виконання зміни ще чотирьох додаткових жувалися ЧЕЗ А, ЧЕЗ Е, виявлено тенденція ($P = 0,05$) зміні істотних змін показників.

Найбільш виразні зміни роботи зуздожуються з численним складності роботи у цей час свідчать, як правило, про відсутність виконання аналогічних змін [8, 12]. Істотні зміни суть в несприятливих факторах, відмічалися за нестабільної тільки в нічні зміни в найбільшому року. Наші дослідження про серпень), стабільність режиму віща, ніж на тепловий. Отже додаткових несприятливих факторів викликають суттєве зниження нічні зміни.

На зупиненому блокі добові наприкінці нічної зміни не продуктивності та швидкості відносно годині ранку. Наприкінці роботи зниження значень цих показників зумовлені змінами швидкості діяльності. Деяке зниження продуктивності добові закономірності динаміки відносно невисокого нервово-емоційного напруження на зупиненому блокі варіабельності відносно нічної зміни, ніж на працюючому, що, згідно з [4], можна пов'язувати з змінами (внаслідок відсутності

Для ефективності виконання мала швидкість виконання змін - КПВ - мав більшу швидкості роботи (з ЧВЗ М, $P = 0,00$), ніж якості (з КЕЗ А, $P = 0,00$).

наміка тих самих показників на зупиненому блоці більшою мірою відбиває добові біоритми, хоч інколи існує робоче напруження, зважаючи на збереження певних посадових обов'язків. В обох випадках на динаміку показників впливає втома, яка є більшою на працюочому блоці через підвищено робоче напруження.

На працюочому блоці у нічну зміну (від початку до кінця роботи) виявлено достовірне ($P<0,05$) погіршення продуктивності (КПВ) та якості переробки тестової інформації (КНВВ %), тенденція ($P = 0,13$) до погіршення часу виконання завдань (ЧВЗ М) і достовірні ($P<0,05$) зміни ще чотирьох додаткових показників ефективності діяльності: знижувалися ЧЕЗ А, ЧЕЗ Е, збільшувалось РЧВ С. У ранкову зміну виявлена тенденція ($P = 0,12$) до погіршення ЧВЗ М. У вечірню зміну істотних змін показників не знайдено.

Найбільш виразні зміни розумової працездатності у нічній зміні добре узгоджується з численними літературними даними щодо найбільшої складності роботи у цей час доби. Разом з тим дані інших авторів свідчать, як правило, про відсутність статистично значущих змін показників виконання аналогічних тестових завдань протягом робочих змін [8, 12]. Істотні зміни спостерігаються лише при збільшенні впливу несприятливих факторів. Так, на Старобешевській ДРЕС такі зміни відмічалися за нестабільної роботи обладнання, на Зейській ДРЕС - тільки в нічні зміни в найбільш складний - весняно-зимовий - період року. Наші дослідження проводилися в теплий період року (квітень - серпень), стабільність режиму роботи обладнання на атомній станції вища, ніж на тепловій. Отже, залишається припустити вплив інших додаткових несприятливих факторів на організм операторів ЧАЕС, що викликають суттєве зниження їх працездатності в найбільш складні - нічні зміни.

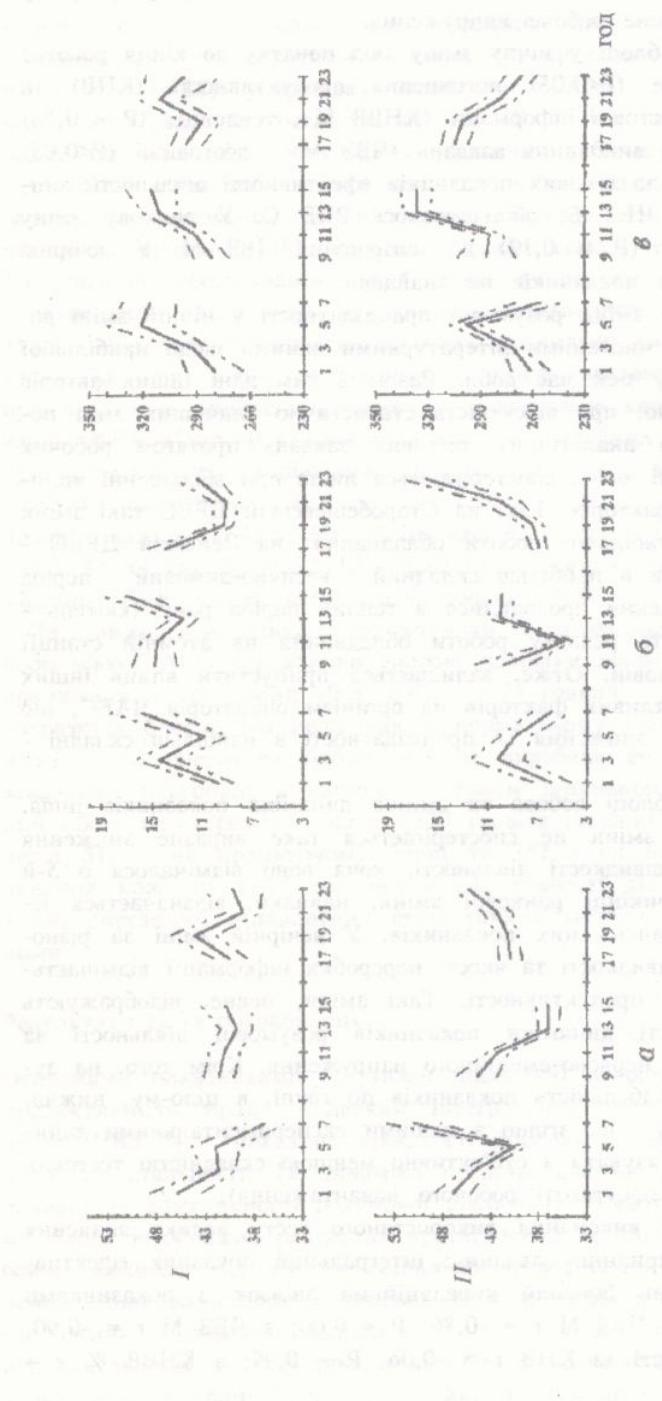
На зупиненому блоці добова та змінна динаміка показників інша. Наприкінці нічної зміни не спостерігається таке виразне зниження продуктивності та швидкості діяльності, хоча воно відмічалося о 5-й годині ранку. Наприкінці ранкової зміни, навпаки, відзначається істотне зниження значень цих показників. У вечірній зміні за різнонаправлених змін швидкості та якості переробки інформації відмічається деяке зниження продуктивності. Такі зміни, певне, відображують добові закономірності динаміки показників розумової діяльності за відносно невисокого нервово-емоційного напруження. Крім того, на зупиненому блоці варіабельність показників по групі, в цілому, нижча, ніж на працюочому, що, згідно з нашими експериментальними даними [4], можна пов'язувати з суб'єктивно меншою складністю тестових завдань (внаслідок відсутності робочого навантаження).

Для ефективності виконання використаного тесту велике значення мала швидкість виконання завдання: інтегральний показник ефективності - КПВ - мав більший кореляційний зв'язок з показниками швидкості роботи (з ЧВЗ М $r = -0,86$, $P = 0,00$; з ЧЕЗ М $r = -0,90$, $P = 0,00$), ніж якості (з КНВВ % $r = -0,06$, $P = 0,99$; з КНВВ % $r = -0,30$, $P = 0,00$).

Добовий ритм швидкості [16, 17], як і швидкості про [15] передбачає її країні по. Отже, істотні зміни деяких нічної зміни є відображенням впливом втоми та добових робочих напруження при зменшенні продуктивності в се- відсутність такої не заважає продуктивності праці (як і якості) до 5-ї години зміни - на 7-й. Протягом ранкового ритму швидкості та якості роботи до описаного в літературі рівні з деяким покращенням менш виразними коливаннями відсутність істотних змін погіршення - на зупиненому ритмі швидкості діяльності зня). Протягом вечірньої різноспрямовані (про що свідчить блокі), що, поряд з маскою призвело до відсутності значущої ідеальної її підвищеної вирішальної ролі добового робочого напруження.

У цілому, слід зазначити, що змінами якості високого робочого більш або менш виразно по змінах (на працюючому інформації на працюючому неному (див. рисунок), що існуючого на станції рівня діяльності операторів.

Аналіз показників по змінам зміни допомагає з'ясувати відмінності динаміку показників, яка ($P < 0,05$) відмінні деяких по змін, що переважно відображають динаміку: о 1-й годині відмічається краща якість видачі ЧЕЗ А і ЧЕЗ Е, а також ($P = 0,21$) внаслідок покращення швидкості. О 1-й годині нижче о 17-й годині ($P = 0,07$) ($P < 0,05$) значення якості роботи (19 год) порівняно з нічнок-

Динаміка основних показників ефективності переробки тестової інформації операторами протягом робочих змін і доби: а - кількість правильного вирішення тестових завдань за один сеанс (у штуках), б - час вирішення одного тестового завдання (у мілісекундах). I - результати отримані на зупинному блокі; II - на працюючому блокі. Результати середні та стандартна похибка.

Добовий ритм швидкості виконання деяких розумових завдань [14, 16, 17], як і швидкості проведення збудження по нервових волокнах [15] передбачає її кращі показники пізно ввечері та гірші - вранці. Отже, істотні зміни деяких показників розумової діяльності протягом нічної зміни є відображенням однона правленого їх змінювання під впливом втоми та добових ритмів. І якщо високе нервово-емоційне робоче напруження призводить до відносно більш ефективного утримання продуктивності в середині зміни та її падіння в кінці, то відсутність такої не заважає проявленню добового ритму зниження продуктивності праці (як і її окремих складових - швидкості та якості) до 5-ї години зміни та підвищення розумової працездатності - на 7-й. Протягом ранкової зміни різниця між добовими ритмами швидкості та якості роботи більша: швидкість погіршується відповідно до описаного в літературі ритму, якість утримується на постійному рівні з деяким покращенням об 11-й годині на зупиненому блоці і менш виразними коливаннями - на працюючому. І, як наслідок - відсутність істотних змін продуктивності на працюючому блоці і її погіршення - на зупиненому (за вирішальної ролі, певне, добового ритму швидкості діяльності за відсутності високого робочого напруження). Протягом вечірньої зміни швидкості та якості діяльності різноспрямовані (про що свідчать результати, отримані на зупиненому блоці), що, поряд з маскуючим впливом робочого напруження, втоми, призвело до відсутності значних змін продуктивності на працюючому блоці і деякому її підвищенню на зупиненому (також, певне, за вирішальної ролі добового ритму швидкості діяльності при відсутності високого робочого напруження).

У цілому, слід зазначити, що внаслідок тривалого (8-годинного) утримання високого робочого напруження якість переробки інформації більш або менш виразно погіршується при 6-8 годинах роботи в усіх змінах (на працюючому блоці). При цьому, якість переробки інформації на працюючому блоці в середньому гірша, ніж на зупиненому (див. рисунок), що засвідчує суттєвий і несприятливий вплив існуючого на станції рівня робочого напруження на якість розумової діяльності операторів.

Аналіз показників по змінах (на робочому блоці) щодо різних годин зміни допомагає з'ясувати вплив добових ритмів і фаз працездатності на динаміку показників, яка дійсно реєструється. З'ясовані достовірні ($P<0,05$) відміни деяких показників на початку нічної та ранкової змін, що переважно відображає вплив добових ритмів на формування їх динаміки: о 1-й годині ночі порівняно з 9-ю годиною ранку відмічається краща якість вирішення завдань (КНВ, КНВВ %), більша ЧЕЗ А і ЧЕЗ Е, а також тенденція до збільшення продуктивності ($P = 0,21$) внаслідок покращення якості роботи за практично однакової швидкості). О 1-й годині ночі якість роботи також дещо краща, ніж о 17-й годині ($P = 0,07$). На третю годину роботи виявлені кращі ($P<0,05$) значення якості роботи (КНВ, КНВВ %) у вечірню зміну (19 год) порівняно з нічною (3 год) і ранковою (11 год) змінами.

Певно, цей ефект слід пов'язувати з добовими ритмами показника. На п'яту годину роботи істотних змін основних показників діяльності не виявлено. Однак спостерігалася тенденція ($P = 0,06$) покращення якості вирішення завдань (КНВ, КНВВ %) у вечірню зміну (21 год) порівняно з ранковою (13 год). РЧЗ М у нічній зміні (о 5-й годині) був менший ($P < 0,05$), ніж у ранковій або вечірній (21 год). О 5-й годині ЧЕЗ С також була менша ($P < 0,05$), ніж о 13-й годині. Наприкінці зміни виявлені суттєві зміни лише за деякими характеристиками розподілення: ЧВЗ А, ЧЕЗ А, РЧЗ С наприкінці нічної зміни (7 год) були менші ($P < 0,05$), ніж наприкінці ранкової (15 год); ЧЕЗ А була також краща, ніж наприкінці вечірньої (23 год).

Аналіз динаміки показників наприкінці та на початку сусідніх змін (у близький час доби) на працюючому блоці показує вплив трудової діяльності. Найбільш істотні ($P < 0,10$) відміни виявлені між значеннями показників ефективності діяльності наприкінці нічної та на початку ранкової змін: продуктивність (КПВ, $P = 0,08$) та швидкість діяльності (ЧЕЗ М, $P = 0,08$; ЧВЗ М, $P = 0,06$) наприкінці нічної зміни (7 год) гірша, ніж на початку ранкової (9 год), а також менша ЧВЗ А ($P = 0,00$). Отже, у нічну зміну функціональний стан організму також більш чутливий до виконання трудової діяльності, і його погіршення під впливом втомлення негативно відбувається на показниках розумової діяльності.

Аналіз напрямку та схожості коливань показників протягом трьох різних змін (у різний час доби під впливом робочого навантаження) дозволяє виділити вплив втомлення та робочої напруги на динаміку показників, що лідісно реєструється. Найбільш схожі протягом трьох робочих змін коливання серед трьох основних показників діяльності спостерігаються для ЧВЗ М: поступове більш або менш виразне погіршення від початку до кінця роботи (див. рисунок). Серед усіх 14 показників аналогічна закономірність спостерігається також для ЧЕЗ М, який за своїм фізичним змістом тісно пов'язаний з ЧВЗ М. Очевидно, ці коливання зумовлені, в основному, втомленням.

Динаміка якості розумової діяльності не схожа протягом трьох робочих змін, проте погіршується в останні дві години 8-годинної зміни і гірша у операторів на працюючому блоці, ніж на зупиненому. Отже, зміни якості переробки інформації слід більшою мірою пов'язувати з рівнем нервово-емоційного робочого напруження організму.

Слід зазначити, що ефект втомлення істотно відбувається на показниках швидкості розумової діяльності, в той час як рівень нервово-емоційної напруги - на її якості.

Фізіологічне значення змін деяких додаткових показників ефективності діяльності (характеристик розподілення) повною мірою проаналізувати не має можливості з огляду на обмеженість літературних даних з цього питання. Однак статистично значущі їх коливання свідчать про суттєві відміни у структурі розподілення показника, про зміни на часовому рівні організації функції, що є провісниками (i супутниками) істотних змін її середнього рівня активності [1-3]. У

зв'язку з цим аналіз інформацію щодо ефективності боку, і сприяє накопиченню їх динаміки під впливом

Висновки

1. Продуктивність розумової діяльності (ЧАЕС) істотно знижується упродовж ранкової та постійному рівні. Це зумовлено біоритмів окремих професій робки інформації (у нічній зміні погіршуються за відсутності відмічаються різнонаправленістю - більшою чутливістю організму у нічний час доби. Суттєві зміни в динаміці професійної валідності слід пов'язувати з факторами на функціональній рівні.

2. Виявлено більша чутливість переробки інформації, ніж підтримуемого рівня нервово-емоційної діяльності, ніж швидкості розумової діяльності.

N.A.Bobko, A.V.Karpenko, V.I.Chernyuk
COMBINED INFLUENCE OF WORKLOAD AND CIRCADIAN RHYTHMS ON THE DYNAMICS OF THE OPERATORS' MENTAL PERFORMANCE

Using the multiple psychophysiological parameters of mental performance of control room operators (N.A. Bobko et al., 1998) it was shown that the information processing capacity of operators is significantly lower during the night shift, whereas during the day shift there is no significant difference. At the constant level practical experience of the operators the circadian rhythms peculiarity of their performance parameters (particularly the absence of the improvement of performance during the night shift) is observed. The functions of the operators during the night shift are manifested by the fatigue and work tension. The manifestation of natural circadian rhythms has been connected with the improvement of the operators' functional performance. The sensitivity of the information processing to the circadian rhythms in comparison with an accuracy of the operators' performance is higher than the sensitivity to the fatigue and work tension.

ISSN 0201-8489. Фізіол. журн. 1998. Т. 44, № 5-6

зв'язку з цим аналіз змін цих показників вносить додаткову інформацію щодо ефективності функціонування організму - з одного боку, і сприяє накопиченню знань щодо закономірностей формування їх динаміки під впливом різних факторів - з другого.

Висновки

1. Продуктивність розумової праці операторів блочних щитів управління ЧАЕС істотно знижується протягом нічної зміни, в той час як упродовж ранкової та вечірньої змін підтримується практично на постійному рівні. Це зумовлено, з одного боку, особливостями добових біоритмів окремих професійно значущих показників ефективності переробки інформації (у нічний час швидкісні функції розумової діяльності погіршуються за відсутності покращення інших, в той час вдень відмічаються різнонаправлені зміни окремих функцій), з іншого боку - більшою чутливістю організму до втомлення і робочого напруження у нічний час доби. Суттєве проявлення природних добових біоритмів у динаміці професійно важливих показників розумової діяльності операторів слід пов'язувати з підвищеним впливом несприятливих факторів на функціональний стан працюючих.

2. Виявлено більша чутливість до втомлення показників швидкості переробки інформації, ніж якості, і більша чутливість до тривало підтримуємого рівня нервово-емоційного робочого напруження якості розумової діяльності, ніж швидкості.

N.A.Bobko, A.V.Karpenko, V.I.Chernyuk

COMBINED INFLUENCE OF WORK TENSION, FATIGUE
AND CIRCADIAN RHYTHMS ON THE EFFECTIVENESS
OF THE OPERATORS' MENTAL PERFORMANCE

Using the multiple psychophysiological testing for 73 Chornobyl NPP control room operators ($N = 1270$ subject tests) there were revealed, that the information processing effectiveness significantly decreases during night shift, whereas during morning and evening shifts it is maintaining at the constant level practically. This is caused, on the one hand, by the circadian rhythms peculiarities of the different occupationally vital performance parameters (performance speed functions deteriorate under the absence of the improvement of others at night, while at the day time there are observed the different directioned changes for the different functions), on the other hand - by the more sensitivity of the body to the fatigue and work tension at night. The significant expression of the manifestation of natural circadian rhythms in the variations of the professionally important parameters of the operators' mental activity has been connected with the increased influence of the unfavourable factors on the workers' functional body state. There are revealed the more sensitivity of the information processing speed parameters to the fatigue in comparison with an accuracy, and the more sensitivity of the mental

activity accuracy to the lengthy supported level of the nervous-emotional work tension in comparison with a speed.

Institute for Occupational Health Academy
of Medical Sciences of Ukraine, Kiev

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Баевский Р.М. Временная организация функций и адаптационно-приспособительная деятельность организма. - В кн.: Теоретические и прикладные аспекты анализа временной организации биосистем. - М.: Наука, 1976. - С. 88-111.
2. Баевский Р.М. Прогнозирование состояний на грани нормы и патологии. - М.: Медицина, 1979. - 298 с.
3. Баевский Р.М., Кириллов О.И., Клецкин С.З. Математический анализ изменений сердечного ритма при стрессе. - М.: Наука, 1984. - 221 с.
4. Бобко Н.А. Временная организация эффективности операторской деятельности и ее связь с функциональным состоянием: Автореф. ... дис. канд.биол.наук. - К., 1992. - 24 с.
5. Бузунов В.А. Условия труда и возрастная работоспособность рабочих тепловых электростанций и предприятий электрических сетей: Автореф. дис. ... д-ра мед.наук. - К., 1983. - 45 с.
6. Карпенко А.В., Буров А.Ю., Бобко Н.А., Григорусь А.Г. Индивидуальная автоматизированная оценка работоспособности операторов крупных технологических объектов на основе использования вычислительной техники АСУ предприятий // Гигиена труда и проф. заболевания. - 1987. - № 1. - С. 5-8.
7. Кундиев Ю.И., Навакаптикан А.О., Бузунов В.А. Гигиена и физиология труда на тепловых электростанциях. - М.: Медицина, 1982. - 224 с.
8. Макаренко Н.В., Майдиков Ю.Л., Кальниш В.В., Майоренко П.П., Панченко В.М. Изучение 12-часового режима труда оперативного персонала Зейской ГЭС. Заключительный отчет. - К.: Ин-т физиологии, НИИ ГТ и ПЗ. - 1989. - 89 с.
9. Макаренко Н.В., Сиротский В.В., Трошихин В.А. Методика оценки основных свойств высшей нервной деятельности человека. - В кн.: Нейробионика и проблемы биоэлектрической активности. - К., 1975. - С. 41-49.
10. Макаренко Н.В., Пухов В.А., Колченко Н.В. и др. Основы профессионального психофизиологического отбора. - К.: Наук. думка, 1987. - 244 с.
11. Макаренко Н.В. Психофизиологические функции человека и операторский труд. - К.: Наук. думка, 1991. - 216 с.
12. Навакаптикан А.О., Бузунов В.А., Карпенко А.В. и др. Влияние режима производственной нагрузки на работоспособность эксплуатационного персонала блочного оборудования электростанций. Заключительный отчет. - К.: НИИ гигиены труда и профзаболеваний, 1976. - 77 с.
13. Психологические методы в работе с кадрами на АЭС / Абрамова В.Н., Белехов В.В., Бельская Е.Г. и др. - М.: Энергоатомиздат, 1988. - 192 с.
14. Blake M.J.F. Time of day effects on performance in a range of tasks // Psychonomic Science. - 1967. - 9. - P. 349-350.
15. Ferrario V.F., Tredici G., Crepsi V. Circadian rhythm in human nerve conduction velocity // Chronobiologia. - 1980. - 7, № 2. - P. 205-209.
16. Lancry A. Les variations circadiennes de la charge mentale induite par une tache simple et repetitive // Le Travail Humain. - 1986. - 49, № 4. - P. 301-314.
17. Monk T.H. Shiftworker performance // Shiftwork. - Philadelphia: Hanley and Belfus, Inc. - 1990. - P. 183-198.

Ін-т медицини праці,
АМН України, Київ

Матеріал надійшов
до редакції 28.04.95

УДК 616-092.19+616-092.9

Т.В.Кукба, М.М. Середенко, І.А.Бу

ВПЛИВ ЛІНОЛЕЙ-ГІ НА СТАН ПРОЦЕСІВ ЛІПІДІВ ТА АКТИВНІ АНТИОКСИДАНТНОЇ ПРИ ГІПОКСІЇ

В опытах на белых крысах
назнного пути метаболизма
кисловой кислоты на соста-
видов и активность фермен-
тации в крови и гомогенатах мыш-
острой гипоксической гипо-
дение препарата вызывает
ферментов - супероксиды
снижает активацию проце-
званного гипоксией, в кров-

Вступ

Гіпоксія, незалежно від інтенсифікацію процесів перенення в організмі токсичні активність ферментів антиоксидантів. Збільшення вмісту продуктів клітинних структур органів поліненасичених жирних кислот (поліпідів клітинних мембрани) відбувається опосередкована-
цесу ліполізу та запуск в продуктів, які несприятливі гіпоксії та ще більше поганої 16, 19, 20]. Активування ліпопротеїн-чинює утворення продуктів можуть поряд з іншими цінностями призвести до істотної зв'язку з цим є доцільною шкодження організму, яка впливає на основні ліпопротеїназний та циклоократи, що діють на даному впливати на різні типи окислення такого класу біологично активного ферменту (5-ЛО). Фар-